

Economia delinqüent

Roberto Saviano ens il·lustra de com el crim organitzat s'ha apropiat del sistema econòmic «obert»

5/03/09 02:00 - [xavier diezt](#)

LES «INNOVACIONS» ECONÒMIQUES NO SÓN ALTRA COSA QUE LEGALITZAR EL QUE ESTAVA PROHIBIT

Llegir els llibres de Roberto Saviano permet estalviar unes quantes àrees del currículum d'econòmiques. Amb un estil més literari que Marx, es pot comprendre amb major claredat la lògica del capitalisme vigent. Tot i que els crítics han presentat *Gomorra*, com un llibre sobre les curiositats antropològiques de la sola de la bota italiana, el coratjós napolità descriu amb detall el sistema hegemònic d'explotació econòmica que caracteritza bona part del món occidental. Des del moment en què el crim organitzat va decidir enviar la seva descendència a les millors escoles de negocis, el règim de *globalitarisme* ha transformat les normes legals arreu. No és possible explicar el darrer període d'expansió econòmica sense les *innovacions* de l'economia, que en circumstàncies normals serien més matèria d'estudi dels criminòlegs que dels economistes. Aquest període es caracteritzà pel desarmament impositiu de l'Estat: és a dir, rebaixes fiscals als rics i les empreses, i l'exaltació social i moral de la riquesa, alhora que una degradació del valor del treball i de qui treballa. I, encara pitjor, per trencar les barreres invisibles (i jurídiques) entre l'economia real i l'especulativa, la legal i la submergida.

Malauradament, l'Estat ha acabat adoptant instruments fins fa poc exclusius de l'economia informal i els ha formalitzat, tot destruint la legitimitat que requereixen les institucions democràtiques. La precarietat laboral, assumida amb una desconcertant normalitat, és la primera, i la que permet l'explotació generalitzada. L'eixamplament de les diferències socials, promoguda per la política, exerceix de dissolvent entre les velles solidaritats ciutadanes en processos d'individualització que porten vers l'*homo homini lupus* de Hobbes. El recurs al *dumping*, disfressat de «societat oberta» i a l'explotació intensiva de la immigració són els pilars que completen l'apropiació de tècniques mafioses per part de l'Estat, en un món on comissions, prevaricació, productes financers, corrupció i inversions s'esvaeixen en la boira de les normes tàcitament acceptades, en un món on resulta difícil traçar fronteres entre allò permès i prohibit, moral i immoral. El resultat, el col·lapse del sistema a partir de riqueses incalculables i l'expansió de la nova pobresa *glocal*, que fa saltar pels aires les institucions redistributives, transformades en un nou espai a colonitzar pels «inversors privats»; el sistema sanitari, la seguretat, l'educació, la fiscalitat i, ara també, la justícia. Les «innovacions» econòmiques, al cap i a la fi, no resulten altra cosa que legalitzar a la pràctica el que estava prohibit.

Saviano ens il·lustra amb exemples concrets de com el crim organitzat s'ha apropiat del sistema econòmic «obert». El comerç legal amb la Xina oculta l'extensió del contraban fins al punt que bona part dels productes no compleixen cap de les normes exigides als empresaris locals. O l'explicació de com les grans marques de roba luxosa de la Llombardia utilitzen els tallers clandestins del *mezzogiorno* a partir de sofisticats sistemes de subcontractació que fan que les mateixes petites empreses acabin inundant

amb excedents de la mateixa qualitat els mercats paral·lels de la –si es pot dir així– falsificació. Tot i això, les subcontractacions en l'obra pública representen el paradigma de com els clans mafiosos parasititzen el diner públic. Mentre grups d'inversors disfressats de grans companyies liciten per obres públiques o privades, són cacics locals amb mètodes expeditius els que assignen el treball, sovint a indocumentats, mentre els diners públics s'evaporen.

L'autor clou l'obra amb la metafòrica imatge dels abocadors clandestins, en terres de la Camorra. Brillants experts en dret i medi ambient, actuant com a autònoms, fan desaparèixer els residus industrials tòxics i perillosos, enterrats en el silenci i secret de les ja enverinades terres agrícoles del sud. L'obsessió i la connivència per a la maximització dels beneficis arriben al paroxisme de desfer-se de les tombes dels cementiris municipals –també llençats sense contemplacions als abocadors improvisats– per fer lloc a uns espais cada cop més cotitzats. Resulta lògic. Si amb l'especulació immobiliària es priva de lloc els vius, per què no fer-ho també amb els morts?

Saviano utilitza Nàpols per descriure el que passa arreu, també aquí, un «paradís legal». L'enquistament de la delinqüència en el sistema econòmic i la lògica del benefici perverteixen la societat. Això només podrà aturar-se si, d'una vegada, es penalitza la riquesa, fiscalment, políticament, moralment.

<http://www.elpunt.cat/girona/article/7/8-articles/10615-economia-delinquent.html>